

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2013. gada 26. septembrī *

LESD 49. un 56. pants — Brīvība veikt uzņēmējdarbību — Sabiedrības veselība — Optiķi —
Reģionāli tiesību akti, saskaņā ar kuriem ir jāsaņem atļauja jaunu optikas prakses vietu ierīkošanai —
Demogrāfiski un ģeogrāfiski ierobežojumi — Pamatojums — Spēja sasniegt izvirzīto mērķi —
Saskaņotība — Samērīgums

Lietā C-539/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko *Consiglio di Giustizia Amministrativa per la Regione Siciliana* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 13. jūlijā un kas Tiesā registrēts 2011. gada 21. oktobrī, tiesvedībā

Ottica New Line di Accardi Vincenzo

pret

Comune di Campobello di Mazara,

piedaloties

Fotottica Media Visione di Luppino Natale Fabrizio e C. s.n.c.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents), U. Lehmušs [*U. Lohmus*], M. Safjans [*M. Safjan*] un A. Prehala [*A. Prechal*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *T. Müller*, pārstāvji,
- Spānijas valdības vārdā – *S. Martínez-Lage Sobredo*, pārstāvis,
- Nīderlandes valdības vārdā – *C. Wissels* un *J. Langer*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

— Eiropas Komisijas vārdā – *I. Rogalski* un *D. Recchia*, pārstāvji,
noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2013. gada 30. janvāra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 49. un 56. pantu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Ottica New Line di Accardi Vincenzo* (turpmāk tekstā – “*Ottica New Line*”) un *Comune di Campobello di Mazara* [*Kampobello di Madzāras* pašvaldība] (Itālija) saistībā ar pēdējās minētās lēmumu, ar kuru tā atļāva *Fotottica Media Visione di Luppino Natale Fabrizio e C. s.n.c.* (turpmāk tekstā – “*Fotottica*”) pastāvīgi veikt optiķa darbu šīs pašvaldības teritorijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvas 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 36. lpp.) preambulas 22. apsvērumam:

“Veselības aprūpes izslēgšanai no šīs direktīvas piemērošanas jomas būtu jāattiecas uz veselības aprūpi un farmaceitiskajiem pakalpojumiem, ko pacientiem sniedz veselības aprūpes darbinieki, lai novērtētu, saglabātu vai atjaunotu viņu veselības stāvokli, ja dalībvalstī, kurā pakalpojumi tiek sniegti, šādas darbības var veikt vienīgi reglamentēto profesiju pārstāvji.”

- 4 Šīs direktīvas 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šajā direktīvā ir paredzēti vispārīgi noteikumi, lai atvieglinātu to, kā pakalpojumu sniedzēji īsteno brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu brīvu apriti, vienlaikus saglabājot augstu pakalpojumu kvalitātes līmeni.”

- 5 Minētās direktīvas 2. panta 2. punkta f) apakšpunktā ir paredzēts:

“Šo direktīvu nepiemēro šādām darbībām:

[..]

- f) veselības aprūpes pakalpojumiem, neatkarīgi no tā, vai tos sniedz ar veselības aprūpes iestāžu starpniecību, no veida, kā tie organizēti vai finansēti valsts līmenī, un no tā, vai tie ir publiski vai privāti.”
- 6 Minētās direktīvas III nodaļā, kas attiecas uz pakalpojumu sniedzēju brīvību veikt uzņēmējdarbību, ietilpst 15. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru dalībvalstis pārbauda, vai to tiesību sistēmā piekļuve pakalpojumu sniegšanai vai to sniegšana ir atkarīga no tā, vai ir izpildīti kvantitatīvi vai teritoriāli ierobežojumi, jo īpaši tādu ierobežojumu veidā, kas noteikti saistībā ar iedzīvotāju skaitu vai saistībā ar minimālo ģeogrāfisko attālumu starp pakalpojumu sniedzējiem. Saskaņā ar šīs normas 3. punktu dalībvalstis pārbauda, vai minētās prasības atbilst nediskriminēšanas, nepieciešamības un samērīguma nosacījumiem.

Itālijas tiesības

- 7 Atbilstoši 2004. gada 9. jūlija Reģionālā likuma Nr. 12 par optiķa darba tiesisko regulējumu un par grozījumiem 1999. gada 22. februāra Reģionālajā likumā Nr. 28 (*Legge regionale n. 12 "Disciplina dell'esercizio dell'attività di ottico e modifica alla legge regionale 22 febbraio 1999, n. 28"*, 2004. gada 16. jūlija *Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* Nr. 30, turpmāk tekstā – "Reģionālais likums Nr. 12/2004") 1. pantam:

"1. Lai kompetentā pašvaldības iestāde izdotu atļauju veikt optiķa darbu, tiek ņemts vērā ne vien ieraksts attiecīgajā Īpašajā reģistrā, kas minēts 1993. gada 1. septembra Reģionālā likuma Nr. 25 71. pantā, bet arī attiecība starp iedzīvotāju skaitu un optiķa prakses vietu skaitu, lai nodrošinātu racionālu piedāvājuma sadalījumu teritorijā. Šī attiecība tiek noteikta kā viena optiķa prakses vieta uz 8 000 rezidentu. Attālums no vienas prakses vietas līdz otrai nedrīkst būt mazāks par 300 metriem. Minētie ierobežojumi nav piemērojami attiecībā uz prakses vietām, kuras tiek pārceltas no īrētām prakses telpām uz īpašumā esošām prakses telpām vai kuras ir jāpārceļ tādēļ, ka tās tiek izliktas no telpām, vai citu nepārvaramas varas apstākļu dēļ. Atļaujas, kas izdotas pirms šī likuma spēkā stāšanās, paliek spēkā.

2. Ja pastāv pierādītas teritoriālas prasības, kompetentā pašvaldības iestāde izdod attiecīgo atļauju vai veic izmaiņas esošā atļaujā, atkāpjoties no 1. punktā minētajām normām, pēc Tirdzniecības kameras sastāvā ietilpstošās Provincas komisijas obligātā atzinuma saņemšanas saskaņā ar 8. pantu Noteikumos par 1993. gada 1. septembra Reģionālā likuma Nr. 25 71. panta īstenošanu, kas izsludināti ar Prezidenta 1995. gada 1. jūnija Dekrētu Nr. 64.

3. Pašvaldībās, kurās rezidentu skaits nepārsniedz minētos 8000, kompetentā pašvaldības iestāde bez 2. punktā minētā komisijas atzinuma tomēr var izdot maksimāli divas atļaujas. Tas neattiecas uz pieteikumiem, kas izskatīti pirms šī likuma spēkā stāšanās dienas."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 8 Ar 2009. gada 18. decembra lēmumu *Comune di Campobello di Mazara* atļāva *Fotottica* ierīkot tās teritorijā optiķa veikalu.
- 9 Ir skaidrs, ka šis lēmums tika pieņemts, pārkāpjot Reģionālā likuma Nr. 12/2004 1. panta 1. punktu, jo, atverot minēto veikalu, neesot tikuši ievēroti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi par apdzīvotības blīvumu un minimālo attālumu starp optiķa veikaliem.
- 10 *Ottica New Line* pārsūdzēja minēto lēmumu *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* [Sicīlijas Reģionālajā administratīvajā tiesā]. Ar 2010. gada 18. marta nolēmumu šī tiesa noraidīja *Ottica New Line* prasību pēc tam, kad tā bija atteikusies piemērot Reģionālā likuma Nr. 12/2004 1. panta 1. punktu, uzskatot šo pantu par nesaderīgu ar Savienības tiesībām.
- 11 *Ottica New Line* pārsūdzēja *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* nolēmumu iesniedzējtiesā. Pēdējā minētā jautā, vai ir iespējams piemērot principus, kādus Tiesa izmantoja 2010. gada 1. jūnija spriedumā apvienotajās lietās C-570/07 un C-571/07 *Blanco Pérez* un *Chao Gómez* (Krājums, I-4629. lpp.) attiecībā uz optiķa veikalu atvēršanu. Šajā spriedumā Tiesa secināja, ka Savienības tiesības principā neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka, ierīkojot jaunas aptiekas, ir jāievēro ierobežojumi attiecībā uz apdzīvotības blīvumu un obligāto minimālo attālumu starp aptiekām, ciktāl šādi ierobežojumi var proporcionāli sadalīt aptieku atrašanās vietas valsts teritorijā, tādējādi nodrošinot visiem iedzīvotājiem pienācīgu pieeju aptiekām un līdz ar to palielinot iedzīvotājiem piedāvāto medikamentu piegādes drošību un kvalitāti.

- 12 Iesniedzējtiesa uzskata, ka nav apstrīdams, ka optiķa profesija salīdzinājumā ar farmaceita profesiju vēl ciešāk ir saistīta ar komercdarbību. No otras puses, tā uzskata, ka nevar pilnībā izslēgt, ka īpašas optikas veikalu teritoriālā sadalījuma sistēmas ieviešanas un saglabāšanas pamatā ir analogas ar sabiedrības veselības aizsardzību saistītas intereses. Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzsver faktu, ka tā baidās par to, ka, neesot nekādam tiesiskajam regulējumam, optikas veikali tiktu ierīkoti tajās teritorijās, kuras tiek uzskatīt par visienesīgākajām, tāpēc teritorijās, kas peļņas ziņā tiek uzskatītas par mazāk pievilcīgām, būtu nepietiekams skaits optikas veikalu.
- 13 Šādos apstākļos *Consiglio di Giustizia Amministrativa per la Regione Siciliana* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Eiropas Savienības tiesības brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā ir jāinterpretē tādējādi, ka primāram vispārējo interešu apsvērumam, kas saistīts ar prasību aizsargāt cilvēku veselību, atbilst valsts tiesiskais regulējums – šajā gadījumā [Reģionālā likuma Nr. 12/2004] 1. pants –, kurā optikas veikalu atvēršanai dalībvalsts teritorijā (šajā gadījumā – minētās teritorijas daļā) ir noteikti ierobežojumi attiecībā uz apdzīvotības blīvumu un attālumu starp praksēm – ierobežojumi, kas abstrakti būtu iepriekš atgādināto pamatbrīvību pārkāpums?
- 2) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, vai saskaņā ar Savienības tiesībām ierobežojumi attiecībā uz apdzīvotības blīvumu (viens veikals uz 8 000 iedzīvotāju) un attālumu (300 metru starp veikaliem), kuri [Reģionālajā likumā Nr. 12/2004] ir noteikti optikas veikalu atvēršanai reģiona teritorijā, ir uzskatāmi par piemērotiem, lai sasniegtu mērķi, kas atbilst iepriekš norādītajam primārajam vispārējo interešu iemeslam?
- 3) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai saskaņā ar Savienības tiesībām ierobežojumi attiecībā uz apdzīvotības blīvumu (viens veikals uz 8 000 iedzīvotāju) un attālumu (300 metru starp veikaliem), kuri [Reģionālajā likumā Nr. 12/2004] noteikti optikas veikalu atvēršanai reģiona teritorijā, ir samērīgi, proti, vai tie nav pārmērīgi, lai sasniegtu mērķi, kas atbilst iepriekš norādītajam primārajam vispārējo interešu iemeslam?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 14 Ar saviem jautājumiem, kuri ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības nepieļauj tādu reģionālo tiesisko regulējumu, kāds ir pamatlietā, kurā ir noteikti ierobežojumi attiecībā uz atļauju atvērt jaunus optikas veikalus izsniegšanu, paredzot, ka:
- katrā ģeogrāfiskajā teritorijā var tikt atvērts principā tikai viens optikas veikals uz 8 000 iedzīvotāju un
 - katra jauna optikas veikala atvēršanas gadījumā principā ir jāievēro minimālais attālums 300 metri no jau esošiem optikas veikaliem.

Sākotnējie apsvērumi

- 15 Pirmkārt, ir jānorāda, ka, ja iesniedzējtiesa uzdotajos jautājumos atsaucas gan uz Savienības tiesību normām pakalpojumu sniegšanas brīvības jomā, gan brīvības veikt uzņēmējdarbību jomā, tad attiecīgais tiesiskais regulējums ir jāvērtē, ņemot vērā tikai normas attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību.

- 16 Tiesību akti pamatlietā regulē vienīgi optikas veikalu atvēršanas nosacījumus Itālijas teritorijas daļā, lai nodrošinātu stabilu un ilgstošu šo profesionāļu dalību šīs dalībvalsts ekonomikā. Šādos apstākļos noteikumi par pakalpojumu sniegšanas brīvību ir piemērojami tikai tad, ja nepiemēro tos, kas attiecas uz brīvību veikt uzņēmējdarbību (skat. pēc analogijas 2010. gada 11. marta spriedumu lietā *C-384/08 Attanasio Group*, Krājums, I-2055. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 17 Otrkārt, ir jānorāda, ka Direktīva 2006/123 šajā lietā nav piemērojama, lai gan tā regulē pakalpojumu sniedzēju no citām dalībvalstīm brīvību veikt uzņēmējdarbību un uz to atsaucas iesniedzējtiesa.
- 18 No Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta f) apakšpunkta, skatot to kopā ar tās preambulas 22. apsvērumu, izriet, ka šī direktīva nav piemērojama tādiem veselības aprūpes pakalpojumiem, ko pacientiem sniedz veselības aprūpes darbinieki, lai novērtētu, saglabātu vai atjaunotu viņu veselības stāvokli, ja dalībvalstī, kurā pakalpojumi tiek sniegti, šādas darbības var veikt vienīgi reglamentēto profesiju pārstāvji.
- 19 Pirmkārt, Tiesa jau ir atzinusi, ka optiķu iesaistīšanās varētu ierobežot noteiktus riskus veselībai un tādējādi nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību (šajā ziņā skat. 2010. gada 2. decembra spriedumu lietā *C-108/09 Ker-Optika*, Krājums, I-12213. lpp., 64. punkts).
- 20 Otrkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka optiķi pamatlietā ne tikai piedāvā, kontrolē un pielāgo redzes traucējumu korekcijas līdzekļus, bet viņi var arī paši koriģēt redzes traucējumus, izmantojot optiskus korekcijas līdzekļus, vai rīkoties, lai novērstu redzes traucējumus. Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumā 20. un 21. punktā, ja optiķis ir tiesīgs veikt redzes pārbaudi, izmērīt redzes asumu, noteikt un kontrolēt nepieciešamo redzes korekciju, identificēt redzes traucējumus un ārstēt redzes defektus, izmantojot optiskos korekcijas līdzekļus, sniegt klientiem padomus šajā ziņā un nosūtīt viņus pie speciālista oftalmologa, viņš veic darbību, kas ietilpst sabiedrības veselības aizsardzībā. Turpretim, ja optiķis veic tehniskas darbības, piemēram, rāmju izgatavošanu vai brillu labošanu, un pārdod preces, kuras īsti nevar uzskatīt par tādām, kas ir saistītas ar redzes traucējumu ārstēšanu, piemēram, saules brilles bez koriģējošām lēcām vai apkopes produktus, tad viņš veic komercdarbību, kas nav saistīta ar sabiedrības veselības aizsardzību.
- 21 Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka Itālijā optiķa darbs ir reglamentēta profesija.
- 22 Šādos apstākļos saskaņā ar Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta f) apakšpunktu optiķa darbs pamatlietā ir izslēgts no šīs direktīvas piemērošanas jomas.
- 23 No minētā izriet, ka ierobežojumi pamatlietā ir jāizvērtē, ņemot vērā vienīgi to saderību ar LES, konkrētāk – ar tā 49. pantu.
- 24 Treškārt, jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 168. panta 7. punktu, kā to ir interpretējusi Tiesa, Savienības tiesības neierobežo dalībvalstu kompetenci noteikumu par veselības aprūpes pakalpojumu organizāciju pieņemšanā. Tomēr, īstenojot šo kompetenci, dalībvalstīm ir jāievēro Savienības tiesības, it īpaši LESD noteikumi par brīvību veikt uzņēmējdarbību, kas ietver aizliegumu dalībvalstīm ieviest vai uzturēt spēkā nepamatotus šīs brīvības īstenošanas ierobežojumus veselības aprūpes jomā (šajā ziņā skat. 2009. gada 19. maija spriedumu apvienotajās lietās *C-171/07* un *C-172/07 Apothekerkammer des Saarlandes u.c.*, Krājums, I-4171. lpp., 18. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 43. punkts).

Par ierobežojuma brīvībai veikt uzņēmējdarbību pastāvēšanu

- 25 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ierobežojums LESD 49. panta izpratnē ir visi valsts pasākumi, kas Savienības pilsoņiem var apgrūtināt vai padarīt mazāk pievilcīgu Līgumā garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu, pat ja tos piemēro, nediskriminējot pēc pilsonības (2005. gada 21. aprīļa spriedums lietā C-140/03 Komisija/Grieķija, Krājums, I-3177. lpp., 27. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 53. punkts).
- 26 Šajā kategorijā it īpaši ietilpst tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā kādas citas dalībvalsts uzņēmuma izveidošanai tiek prasīta iepriekšēja atļauja, jo ar to šim uzņēmumam var būt apgrūtināta brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošana, radot tam šķēršļus brīvi veikt savu darbību ar pastāvīga uzņēmuma starpniecību. Pirmkārt, pastāv risks, ka minētajam pakalpojumu sniedzējam būs jāsedz papildu administratīvie un finanšu izdevumi saistībā ar katras šādas atļaujas izsniegšanu. Otrkārt, iepriekšējās atļaujas saņemšanas sistēma liedz darboties kā pašnodarbinātām personām tādiem saimnieciskās darbības veicējiem, kuri nav izpildījuši iepriekš noteiktās prasības, kas ir nosacījums šīs atļaujas saņemšanai (2009. gada 10. marta spriedums lietā C-169/07 *Hartlauer*, Krājums, I-1721. lpp., 34. un 35. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 54. punkts).
- 27 Turklāt valsts tiesiskais regulējums ir ierobežojums, ja kādas darbības veikšanai tajā ir prasīts izpildīt kādu nosacījumu, kas ir saistīts ar ekonomiskām vai sociālām vajadzībām, kuras ar šo darbību ir jāapmierina, jo tas ir vērsts uz pakalpojumu sniedzēju skaita ierobežošanu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Hartlauer*, 36. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 55. punkts).
- 28 Runājot par pamatlietu, ir jānorāda, pirmkārt, ka Reģionālais likums Nr. 12/2004 atļauj atvērt jaunu optikas veikalu tikai pēc tam, kad ir izsniegta iepriekšēja administratīva atļauja.
- 29 Otrkārt, šajā tiesiskajā regulējumā tiek ņemta vērā attiecība starp apdzīvotības blīvumu un optikas veikalu skaitu, lai nodrošinātu piedāvājumu racionālu sadalījumu konkrētajā teritorijā. Ļaujot atvērt vienīgi ierobežotu skaitu optikas veikalu konkrētajā teritorijā, ar minēto tiesisko regulējumu tādējādi tiek ierobežota optiķu piekļuve viņu saimnieciskajai darbībai šajā pašā teritorijā.
- 30 Treškārt, tiesiskais regulējums pamatlietā var traucēt optiķiem brīvi izvēlēties vietu, kur veikt saimniecisko darbību kā pašnodarbinātām personām, ciktāl tiem, kuri vēlas atvērt optikas veikalu, ir jāievēro minimālais 300 metru attālums no jau pastāvošiem veikaliem.
- 31 Tādējādi šādu noteikumu dēļ citu dalībvalstu optiķiem tiek apgrūtināta un padarīta mazāk pievilcīga to darbības veikšana Itālijas teritorijā ar pastāvīga uzņēmuma starpniecību.
- 32 Tādēļ tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā esošais ir brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums LESD 49. panta izpratnē.

Par ierobežojuma brīvībai veikt uzņēmējdarbību pamatojumu

- 33 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumi, kas ir piemērojami, nediskriminējot pēc pilsonības, var tikt pamatoti ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, ar nosacījumu, ka tie ir piemēroti, lai nodrošinātu izvīrītā mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz šā mērķa sasniegšanai vajadzīgo (iepriekš minētie spriedumi lietā *Hartlauer*, 44. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c., 25. punkts).

- 34 Šajā ziņā no LESD 52. panta 1. punkta izriet, ka ierobežojumi brīvībai veikt uzņēmējdarbību var tikt pamatoti ar vispārēju mērķi – sabiedrības veselības aizsardzību (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Hartlauer*, 46. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c., 27. punkts).
- 35 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka ar šo vispārīgo mērķi var tikt paredzēts konkrētāk nodrošināt veselības aprūpes pakalpojumu līdzsvarotu sadalījumu valsts teritorijā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 64., 70. un 78. punkts).
- 36 Lai sasniegtu šādu mērķi, attiecībā uz šādu pakalpojumu sniedzēju, piemēram, aptieku, ierīkošanu var tikt veikta plānošana. Tā var ietvert iepriekšēju atļauju aptieku ierīkošanai, ja šāda plānošana izrādās nepieciešama, lai aizpildītu iespējamus robežu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībā un nepieļautu vienādas funkcijas pildošu struktūru izveidi, tādējādi nodrošinot iedzīvotāju vajadzībām pielāgotu veselības aprūpi, kura aptver visu teritoriju un kurā tiek ņemti vērā ģeogrāfiski savrupi vai kā citādi neizdevīgā stāvoklī esoši apgabali (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 70. punkts).
- 37 Šie principi šķiet transponējami uz optikas veikalu ierīkošanu, ciktāl, kā tas tika uzsvērts šī sprieduma 20. punktā, optiķi pamatlietā sniedz pakalpojumus ar mērķi novērtēt, saglabāt un atjaunot pacientu veselības stāvokli, kas nozīmē, ka šie pakalpojumi ietilpst sabiedrības veselības aizsardzības jomā.
- 38 Ar tiesisko regulējumu pamatlietā tiek ieviesti plānošanas pasākumi attiecībā uz optikas veikalu ierīkošanu visā Sicīlijas reģionā. Šajā regulējumā ir ietverti divi galvenie noteikumi, proti, noteikums, saskaņā ar kuru uz 8 000 iedzīvotāju var atvērt tikai vienu optikas veikalu, un noteikums par minimālo attālumu, proti, 300 metriem, starp šādiem veikliem.
- 39 Pirmkārt, nav strīda par to, ka Reģionālais likums Nr. 12/2004 ir piemērojams, nediskriminējot pēc pilsonības.
- 40 Tālāk, ciktāl runa ir par noteikumu, saskaņā ar kuru uz 8 000 iedzīvotāju var atvērt tikai vienu optikas veikalu, Tiesa jau ir atzinusi, ka valsts iestādes var veikt pasākumus, lai novērstu risku, ka veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji koncentrējas vietās, kas konkrētajā teritorijā tiek uzskatītas par pievilcīgām. Tādējādi valsts iestādes var izvēlēties, ņemot vērā šo risku, tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka, ņemot vērā noteikto apdzīvotības blīvumu, var ierīkot tikai vienu veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju, jo šāda regulējuma mērķis ir veicināt šādu pakalpojumu sniedzējus ierīkot savas darbības vietas tajās valsts teritorijas daļās, kurās nav pieejama piekļuve veselības aprūpei (šajā ziņā skat. spriedumu apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 72.–77. punkts).
- 41 Šādos apstākļos norma, saskaņā ar kuru var ierīkot tikai vienu optikas veikalu, ņemot vērā noteikto iedzīvotāju skaitu, var atvieglot šo veikalu taisnīgu sadalījumu attiecīgajā teritorijā un līdz ar to nodrošināt visiem iedzīvotājiem pienācīgu piekļuvi optiķu sniegtajiem pakalpojumiem.
- 42 Visbeidzot, runājot par normu, saskaņā ar kuru ir jāievēro minimālais attālums starp optikas veikaliem, no Tiesas judikatūras, skatot to kopā ar iepriekšējā punktā minēto normu, izriet, ka šāda prasība vairo arī pacientu palāvību, ka viņiem tuvumā būs veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējs, kā arī veicina labāku sabiedrības veselības aizsardzību attiecīgajā teritorijā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 81. un 82. punkts).
- 43 Tomēr jāprecizē, ka parasti klientiem nav nepieciešams ātri vai vēl mazāk – nekavējoties iegādāties optikas preces. No tā izriet, ka vajadzība pēc ātras piekļuves šīm precēm ir mazāka, nekā tā ir raksturīga lielākajai daļai medikamentu, kas nozīmē, ka ieinteresētība tajā, lai tuvumā atrastos optikas veikals, nav tikpat liela, kā tā ir medikamentu izplatīšanas gadījumā.

- 44 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāatgādina, ka dalībvalstu kompetencē ir noteikt limeni, kādā tās vēlas nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību, un veidu, kādā šis līmenis sasniedzams. Tā kā šis līmenis dalībvalstīs var atšķirties, ir jāatzīst dalībvalstu rīcības brīvība (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus apvienotajās lietās *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c., 19. punkts, un apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 44. punkts).
- 45 Tomēr šīs rīcības brīvības īstenošanas ietvaros dalībvalstis var izvēlēties organizēt optikas veikalu plānošanu līdzīgi, kā tas ir paredzēts aptieku [teritoriālā] sadalījuma gadījumā, un to var darīt, neņemot vērā atšķirības, kādas pastāv starp divu veidu veselības aprūpes pakalpojumiem.
- 46 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka tāds tiesiskais regulējums, kāds ir pamatlietā, principā ir atbilstošs, lai sasniegtu vispārējo mērķi – aizsargāt sabiedrības veselību, kā arī it īpaši, lai sasniegtu mērķus nodrošināt optikas veikalu taisnīgu sadalījumu valsts teritorijā un ātru piekļuvi šiem veikaliem.
- 47 Lai gan ir iepriekš minētais, vēl ir nepieciešams, ka veids, kādā ar Reģionālo likumu Nr. 12/2004 tiek sasniegti šie mērķi, neietver nekonsekvences. Tiesas judikatūrā ir atzīts, ka ar dažādiem noteikumiem, kā arī valsts tiesību aktiem kopumā izvirzītā mērķa sasniegšanu var nodrošināt vienīgi tad, ja tie patiesi atbilst rūpēm to sasniegt saskanīgi un konsekventi (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Hartlauer*, 55. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c., 42. punkts).
- 48 Šajā ziņā valsts tiesai, kurai vienīgajai ir kompetence izvērtēt pamatlietas apstākļus un interpretēt valsts tiesību aktus, visbeidzot ir jānosaka, vai un kādā mērā Reģionālais likums Nr. 12/2004 atbilst šīm prasībām (šajā ziņā skat. 1989. gada 13. jūlija spriedumu lietā 171/88 *Rinner-Kühn*, *Recueil*, 2743. lpp., 15. punkts, kā arī 2003. gada 23. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-4/02 un C-5/02 *Schönheit* un *Becker*, *Recueil*, I-12575. lpp., 82. un 83. punkts).
- 49 Tomēr Tiesas, kurai tiek lūgts sniegt valsts tiesai lietderīgu atbildi, kompetencē ir sniegt tai norādes, kas izriet no pamatlietas materiāliem, kā arī no tai iesniegtajiem rakstveida un mutvārdu apsvērumiem un kas ļautu valsts tiesai pieņemt nolēmumu (2003. gada 20. marta spriedums lietā C-187/00 *Kutz-Bauer*, *Recueil*, I-2741. lpp., 52. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Schönheit* un *Becker*, 83. punkts).
- 50 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka Reģionālā likuma Nr. 12/2004 1. panta 1.–3. punktā ir paredzēti nosacījumi, kuri atšķiras, pirmkārt, pašvaldībām, kuru teritorijā iedzīvotāju skaits nepārsniedz 8 000, un, otrkārt, pašvaldībām, kurās iedzīvotāju skaits ir lielāks par minēto. Nav izslēgts, ka pašvaldības, kuras ir pirmajā kategorijā, var lielākoties brīvi izvēlēties, vai piešķirt atļauju atvērt divus optikas veikalus to teritorijā, savukārt pašvaldības, kas ietilpst otrajā kategorijā, var piešķirt šādu atļauju tikai gadījumā, ja pastāv “pierādītas teritoriālas prasības” un ja šīs pašvaldības ir saņēmušas iepriekšēju un obligātu komisijas atzinumu.
- 51 Šāds tiesiskais regulējums var radīt risku, ka nebūs vienlīdzīgas piekļuves optikas veikaliem dažādās attiecīgā reģiona zonās. It īpaši, kā to uzsvēra ģenerālvokāts savu secinājumu 82. punktā, pašvaldībās, kurās iedzīvotāju skaits svārstās starp 8 000 un 16 000 iedzīvotāju, kādu saskaņā ar iesniedzējtiesas teikto ir daudz, šāds tiesiskais regulējums varētu pārmērīgi ierobežot šādu piekļuvi.
- 52 Turklāt nevienlīdzīgas piekļuves optikas veikaliem risku uzsver iesniedzējtiesas lēmumā izvirzītais fakts, ka pašvaldības iestādēm ir ievērojama rīcības brīvība, jo nosacījumu par “pierādītām teritoriālām prasībām” neregulē citi precīzāki reglamentējoši kritēriji.
- 53 Turklāt kompetentās iestādes var atļaut atvērt vēl vienu optikas veikalu tikai pēc obligātā atzinuma saņemšanas no Tirdzniecības kameras, kuras sastāvā ietilpst, saskaņā ar Tiesā iesniegtajiem materiāliem, optiķu, kuri darbojas tirgū, pārstāvji, proti, to optiķu, kuri vēlas atvērt veikalu, tiešie konkurenti.

- 54 Šādos apstākļos pastāv risks, ka ar Reģionālo likumu Nr. 12/2004 tā īstenošanas laikā netiks nodrošināta optikas veikalu taisnīga sadale visā konkrētajā teritorijā un līdz ar to netiks nodrošināts vienlīdzīgs sabiedrības veselības aizsardzības līmenis visā šajā teritorijā.
- 55 Šis reģionālais likums izraisa arī citus līdzīgus jautājumus saistībā ar pašvaldībām, kurās iedzīvotāju skaits ir mazāks par 8 000. Nevar izslēgt, ka šajās pašvaldībās kompetentajām iestādēm ir gandrīz neierobežota rīcības brīvība attiecībā uz to, vai piešķirt vai atteikt atļauju atvērt otro optikas veikalu. Tāpēc šajā ziņā nav nekādas garantijas par to, ka tiks piešķirta atļauja atvērt otru optikas veikalu, kaut arī šajā lietā pastāv prasība par sabiedrības veselības aizsardzību.
- 56 Tomēr, tā kā Tiesa nevar *a priori* ne pieņemt, ne noliegt, ka īstenosies iepriekš minētie riski saistībā ar Reģionālā likuma Nr. 12/2004 īstenošanu, valsts tiesa ir tā, kurai ir jāizvērtē, izmantojot precīzus statistiskos datus vai citādā veidā, vai kompetentās iestādes atbilstošā veidā, ievērojot pārskatāmības un objektivitātes kritērijus, izmanto šajā likumā paredzētās pilnvaras, lai konsekvētā un sistemātiskā veidā sasniegtu mērķus saistībā ar sabiedrības veselības aizsardzību visā konkrētajā teritorijā.
- 57 Ievērojot iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka LESD 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu reģionālo tiesisko regulējumu kā pamatlīniju, kurā jaunu optikas veikalu atvēršanas atļauju piešķiršanā ir noteikti ierobežojumi, paredzot, ka:

- katrā ģeogrāfiskajā zonā principā var atvērt tikai vienu optikas veikalu uz 8 000 iedzīvotāju un,
- atverot katru jaunu optikas veikalu, principā ir jāievēro minimālais attālums 300 metri salīdzinājumā ar jau esošiem optikas veikaliem,

ar nosacījumu, ka kompetentās iestādes atbilstošā veidā, ievērojot pārskatāmības un objektivitātes kritērijus, izmanto attiecīgajā tiesiskajā regulējumā paredzētās pilnvaras, lai konsekvētā un sistemātiskā veidā sasniegtu šajā regulējumā paredzētos mērķus saistībā ar sabiedrības veselības aizsardzību visā konkrētajā teritorijā, un tas ir jāizvērtē valsts tiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 58 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

LESD 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu reģionālo tiesisko regulējumu kā pamatlīniju, kurā jaunu optikas veikalu atvēršanas atļauju piešķiršanā ir noteikti ierobežojumi, paredzot, ka:

- katrā ģeogrāfiskajā zonā principā var atvērt tikai vienu optikas veikalu uz 8 000 iedzīvotāju un,
- atverot katru jaunu optikas veikalu, principā ir jāievēro minimālais attālums 300 metri salīdzinājumā ar jau esošiem optikas veikaliem,

ar nosacījumu, ka kompetentās iestādes atbilstošā veidā, ievērojot pārskatāmības un objektivitātes kritērijus, izmanto attiecīgajā tiesiskajā regulējumā paredzētās pilnvaras, lai konsekvētā un sistemātiskā veidā sasniegtu šajā regulējumā paredzētos mērķus saistībā ar sabiedrības veselības aizsardzību visā konkrētajā teritorijā, un tas ir jāizvērtē valsts tiesai.

[Paraksti]